

NARIADENIE KOMISIE (ES) č. 213/2009

z 18. marca 2009,

ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003 a nariadenie (ES) č. 1003/2005, pokiaľ ide o kontrolu a testovanie salmonely v chovných krdľoch *Gallus gallus* a moriek

(Text s významom pre EHP)

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003 zo 17. novembra 2003 o kontrole salmonely a ostatných špecifikovaných zoonotických pôvodcov pochádzajúcich z potravín⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 6 a článok 13,

keďže:

(1) Cieľom nariadenia (ES) č. 2160/2003 je zabezpečiť, aby sa prijali správne a účinné opatrenia zamerané na zistenie a kontrolu salmonely a ostatných zoonotických pôvodcov vo všetkých príslušných štádiách výroby, spracovania a distribúcie, a to najmä na úrovni prvovýroby, aby sa znížila ich prevalencia a riziko, ktoré predstavujú pre verejné zdravie.

(2) Podľa nariadenia (ES) č. 2160/2003 sa špecifické požiadavky týkajúce sa chovných, krdľov *Gallus gallus* uplatňujú vždy, keď určitá analýza vzoriek určí prítomnosť baktérií *Salmonella enteritidis* alebo *Salmonella typhimurium* v takýchto krdľoch. Účelom týchto požiadaviek je zabrániť šíreniu infekcie vo výrobnom reťazci vajec a mäsa brojlerov, konkrétne z chovných jedincov na ich potomstvo. Podobné požiadavky by sa mali vzťahovať na produkciu moriek s cieľom zabrániť prenosu infekcie do výrobného reťazca mäsa moriek. Nariadenie (ES) č. 2160/2003 by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť a doplniť.

(3) V nariadení Komisie (ES) č. 1003/2005 z 30. júna 2005, ktorým sa vykonáva nariadenie (ES) č. 2160/2003, pokiaľ ide o cieľ Spoločenstva znížiť prevalenciu určitých

sérotypov salmonely u chovných krdľov *Gallus gallus*⁽²⁾, sa stanovuje cieľ Spoločenstva znížiť prevalenciu určitých baktérií *Salmonella* spp. v chovných krdľov *Gallus gallus*. Okrem toho je v prílohe k uvedenému nariadeniu stanovený program testovania potrebný na overenie dosiahnutia cieľa Spoločenstva.

(4) Podľa článku 2 nariadenia (ES) č. 1003/2005 by Komisia mala preskúmať cieľ Spoločenstva pri zohľadnení výsledkov prvého roku vykonávania národných programov kontroly schválených v súlade s nariadením (ES) č. 2160/2003. Rok 2007 bol prvým rokom vykonávania.

(5) Podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/99/ES zo 17. novembra 2003 o monitoringu zoonóz a pôvodcov zoonóz⁽³⁾ členské štáty zaslali Komisii výsledky svojho monitorovania za rok 2007. Na základe uvedených výsledkov sa zdá, že nie je potrebné zmeniť a doplniť cieľ Spoločenstva.

(6) Vzhľadom na účinné rozdelenie zdrojov by sa členským štátom, ktoré dosiahli cieľ Spoločenstva, malo povoliť zníženie počtu úradných kontrol. Nariadenie (ES) č. 1003/2005 by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť a doplniť.

(7) Pri preskúmaní programu testovania stanoveného v prílohe k nariadeniu (ES) č. 1003/2005 sa odhalili problémy vo vykonávaní pokynov týkajúcich sa odberu vzoriek a sprístupnili sa nové informácie o citlivosti programov testovania. Program testovania by sa preto mal zmeniť a doplniť.

(8) Nariadenia (ES) č. 2160/2003 a (ES) č. 1003/2005 by sa preto mali zodpovedajúcim spôsobom zmeniť a doplniť.

(1) Ú. v. EÚ L 325, 12.12.2003, s. 1.

(2) Ú. v. EÚ L 170, 1.7.2005, s. 12.

(3) Ú. v. EÚ L 325, 12.12.2003, s. 31.

- (9) Opatrenia stanovené v tomto nariadení sú v súlade so stanoviskom Stáleho výboru pre potravinový reťazec a zdravie zvierat,

typhimurium v chovnom krdli *Gallus gallus* alebo u chovných moriek za okolností určených v bode 2.

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

V časti C prílohy II k nariadeniu (ES) č. 2160/2003 sa nadpis a bod 1 nahrádza týmto:

„C. Špecifické požiadavky týkajúce sa chovných krdľov *Gallus gallus* a chovných moriek

1. Opatrenia stanovené v bodoch 3 až 5 sa musia prijať vždy, keď sa analýzou vzoriek odobratých v súlade s časťou B alebo v súlade s programami testovania stanovenými v prílohách k nariadeniam Komisie (ES) č. 1003/2005 (*) a (ES) č. 584/2008 (**) určí prítomnosť baktérií *Salmonella enteritidis* alebo *Salmonella*

(*) Ú. v. EÚ L 170, 1.7.2005, s. 12.

(**) Ú. v. EÚ L 162, 21.6.2008, s. 3.“

Článok 2

Príloha k nariadeniu (ES) č. 1003/2005 sa nahrádza textom v prílohe v tomto nariadení.

Článok 3

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie.

Článok 2 sa však uplatňuje od 1. apríla 2009 a článok 1 od 1. januára 2010.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 18. marca 2009

Za Komisiu
Androulla VASSILIOU
členka Komisie

PRÍLOHA

„PRÍLOHA

Program testovania potrebný na overenie dosiahnutia cieľa Spoločenstva na zníženie *Salmonella enteritidis*, *Salmonella hadar*, *Salmonella infantis*, *Salmonella typhimurium* a *Salmonella virchow* u dospelých chovných krdľov *Gallus gallus*

1. RÁMEC ODBERU VZORIEK

Rámec odberu vzoriek sa vzťahuje na dospelé chovné krdle kury domácej (*Gallus gallus*) pozostávajúce z minimálne 250 kusov (chovné krdle).

2. MONITOROVANIE V RÁMCI CHOVNÝCH KRDLŔOV

2.1. Miesto, frekvencia a stav odberu vzoriek

Vzorky z chovných krdľov sa odoberajú z iniciatívy prevádzkovateľa a ako súčasť úradných kontrol.

2.1.1. Odber vzoriek z iniciatívy prevádzkovateľa

Odber vzoriek sa uskutočňuje každé dva týždne na mieste určenom príslušným orgánom z týchto dvoch možných miest:

- a) v liahni alebo
- b) na farme.

Príslušný orgán môže rozhodnúť o uplatnení jednej z možností uvedených v písmenách a) alebo b) na celý program testovania v prípade všetkých chovných krdľov brojlerov a jednej z týchto možností v prípade chovných krdľov nosníc. Odber vzoriek na farmách, ktoré prevažne vyvážajú alebo predávajú násadové vajcia do iných členských štátov, sa v každom prípade uskutočňuje na farme. Príslušný orgán stanoví postup, aby laboratórium vykonávajúce analýzy bezodkladne oznámilo príslušnému orgánu zistenie sérotypov salmonely uvedených v článku 1 ods. 1 (príslušná salmonela) počas odberu vzoriek z iniciatívy prevádzkovateľa. Za včasné oznámenie zistenia salmonely vrátane sérotypu je naďalej zodpovedný prevádzkovateľ a laboratórium vykonávajúce analýzy.

Odchylné, ak sa cieľ Spoločenstva dosiahol aspoň v dvoch po sebe nasledujúcich kalendárnych rokoch, interval odberu vzoriek na farme sa môže predĺžiť na každé tri týždne na základe zváženia príslušného orgánu. Príslušný orgán môže rozhodnúť o navrátení sa k intervalu testovania v intervale každé dva týždne v prípade zistenia pozitívneho krdľa na farme a/alebo v akomkoľvek inom prípade, ktorý príslušný orgán považuje za primeraný.

2.1.2. Úradný odber vzoriek na účely kontroly

Bez toho, aby bola dotknutá časť C.2 prílohy II k nariadeniu (ES) č. 2160/2003, úradný odber vzoriek pozostáva z:

2.1.2.1. Ak sa odber vzoriek z iniciatívy prevádzkovateľa uskutočňuje v liahni:

- a) rutinného odberu vzoriek každých 16 týždňov v liahni a
- b) rutinného odberu vzoriek na farme dvakrát počas produkčného cyklu, prvý sa uskutoční do štyroch týždňov po prechode do fázy znášky alebo znáškovej jednotky a druhý sa uskutoční ku koncu fázy znášky, nie však skôr ako osem týždňov pred koncom produkčného cyklu;
- c) potvrdzujúceho odberu vzoriek na farme po zistení príslušnej salmonely z odberu vzoriek v liahni.

2.1.2.2. Ak sa odber vzoriek z iniciatívy prevádzkovateľa uskutočňuje na farme, rutinný odber vzoriek sa vykoná počas produkčného cyklu pri týchto troch príležitostiach:

- a) počas štyroch týždňov po prechode do fázy znášky alebo znáškovej jednotky;
- b) ku koncu fázy znášky, nie však skôr ako osem týždňov pred koncom produkčného cyklu;

- c) kedykoľvek počas produkcie v dostatočnom časovom odstupe od odberu vzoriek uvedených v písmenách a) a b).
- 2.1.2.3. Odchyľne od odsekov 2.1.2.1 a 2.1.2.2 a ak sa cieľ Spoločenstva dosiahol aspoň v dvoch po sebe nasledujúcich rokoch, príslušný orgán môže nahradiť rutinné odbery vzoriek odberom vzoriek:

- a) na farme raz, kedykoľvek počas produkčného cyklu, a raz za rok v liahni, alebo
- b) na farme dvakrát, kedykoľvek v dostatočnom časovom odstupe od seba počas produkčného cyklu.

Odber vzoriek vykonaný príslušným orgánom môže nahradiť odber vzoriek na podnet prevádzkovateľa potravinárskeho podniku.

2.2. Protokol o odbere vzoriek

2.2.1. Odber vzoriek v liahni

Pri každom odbere vzoriek sa z chovného krdľa odoberá aspoň jedna vzorka. Odber vzoriek by sa mal zorganizovať tak, aby sa konal v deň liahnutia, keď budú k dispozícii vzorky zo všetkých chovných krdľov a keď by mal všetok materiál zo všetkých liahní, z ktorých sa v deň odberu vzoriek odoberie vyliahnutá hydina, primeraným spôsobom prispieť k súboru vzoriek. Ak je v liahňach viac ako 50 000 vajec z jedného krdľa, z tohto krdľa sa odoberá druhá vzorka.

Vzorka pozostáva aspoň z:

- a) jednej kombinovanej vzorky viditeľne znečistenej výstelky hniezd odobratej náhodne z piatich samostatných hniezd alebo z miest v liahni, aby sa dosiahla minimálna plocha odberu vzoriek 1 m²; ak sa však nasadové vajcia z chovného krdľa nachádzajú vo viac ako jednej liahni, potom sa kombinovaná vzorka odoberie zo všetkých piatich liahní, alebo
- b) jednej vzorky odobratej jedným alebo viacerými látkovými tampónmi z celkovej plochy minimálne 900 cm² odobratej okamžite po odstránení kurčiat z celej plochy dna aspoň piatich hniezd alebo z prachu z piatich miest, vrátane podlahy, vo všetkých maximálne piatich liahňach s vyliahnutými vajcami z krdľa, pričom sa zabezpečí, aby sa odobrala jedna vzorka z krdľa, z ktorého pochádzajú vajcia, alebo
- c) 10 g škrupín odobratých z celkového počtu 25 samostatných hniezd (t. j. 250 g počiatočná vzorka) v piatich liahňach s vyliahnutými vajcami z krdľa, ktoré sa rozdrvia, zmiešajú a z ktorých sa odoberie 25 g podvzorky na testovanie.

Postup uvedený v písmenách a), b) a c) sa dodržiava pri odbere vzoriek z iniciatívy prevádzkovateľa, ako aj na účely úradného odberu vzoriek. Zahrnutie liahne s vajcami z rôznych krdľov nie je povinné, ak aspoň 80 % z vajec je v iných liahňach, z ktorých sa odoberajú vzorky.

2.2.2. Odber vzoriek na farme:

2.2.2.1. Rutinný odber vzoriek z iniciatívy prevádzkovateľa

Odber vzoriek pozostáva najmä zo vzoriek trusu a zameriava sa na odhalenie 1 % prevalencie v krdli s 95 % hranicou spoľahlivosti. Vzorky preto musia obsahovať jednu z týchto možností:

- a) Trus zozbieraný zo samostatných vzoriek čerstvého trusu, z ktorých každá váži minimálne 1 g a je odobratá náhodne z niekoľkých častí budovy, kde sa krdel' nachádza, alebo ak majú voľný prístup do viac ako jednej budovy na určitej farme, tak sa vzorka odoberie z každej skupiny budov na farme, kde sa krdel' nachádza. Trus sa má zozbierať na účely analýzy minimálne do dvoch súhrnných vzoriek.

Počet miest, z ktorých sa majú odobrať jednotlivé vzorky trusu s cieľom vytvoriť súhrnné vzorky, je takýto:

Počet operencov chovaných v krdli	Počet vzoriek trusu, ktoré sa majú odobrať v krdli
250 – 349	200
350 – 449	220
450 – 799	250
800 – 999	260
1 000 alebo viac	300

b) Vzorky z návlekov na nohy a/alebo z prachu:

Použité návleky na nohy musia dostatočne absorbovať vlhkosť. Na tento účel sú prijateľné aj „ponožky“ vytvorené z gázy.

Povrch návlekov na nohy sa navlhčí vhodnými riedidlami (napríklad 0,8 % roztok chloridu sodného, 0,1 % roztok peptónu v sterilnej deionizovanej vode, sterilná voda alebo akékoľvek iné riedidlo schválené príslušným orgánom).

Vzorky sa odoberajú počas prechodu cez budovu, pričom sa použije trasa, pri ktorej sa vytvoria reprezentatívne vzorky pre všetky časti budovy alebo príslušný sektor. Táto trasa by mala zahŕňať časti s podstielkou a roštami, za predpokladu, že sa po roštach dá bezpečne kráčať. Do odberu vzoriek sa zahŕňajú všetky samostatné ohrady v budove. Po ukončení odberu vzoriek vo vybranom sektore sa návleky na nohy musia opatrne odstrániť, aby sa prichytený materiál neuvoľnil.

Vzorky pozostávajú z:

- i) piatich párov návlekov na nohy, z ktorých každý predstavuje približne 20 % plochy budovy; vzorky z návlekov na nohy sa na účely analýzy môžu zozbierať minimálne do dvoch súhrnných vzoriek, alebo
 - ii) aspoň jedného páru návlekov na nohy, ktoré predstavujú celú plochu budovy a z doplnujúcej vzorky prachu odobratej z rôznych miest v rámci celej budovy z povrchov s viditeľnou prítomnosťou prachu. Na odber tejto vzorky prachu sa používa jeden alebo viac výterov navlhčených tampónov z celkovej plochy minimálne 900 cm².
- c) V prípade chovu v kletke môže odber vzoriek pozostávať z prirodzene zmiešaného trusu z pásov na trus, škrabiek alebo hĺbkových jám, podľa typu zariadenia. Na samostatné testovanie sa odoberú dve vzorky s hmotnosťou aspoň 150 g z:
- i) pásov na trus pod každým radom kliek, ktoré sú v pravidelnej prevádzke a vyprázdňujú sa do systémov špirálovitých alebo prepravných pásov;
 - ii) zo systémov trusových jám, v ktorých sa deflektory pod kliekami zoškrabujú do hĺbkových jám pod budovou;
 - iii) zo systémov trusových jám v budove so stupňovitým usporiadaním kliek, kde trus padá priamo do jám.

V budove sa zvyčajne nachádza niekoľko radov kliek. Zozbieraný trus z každého radu predstavuje celkovú súhrnnú vzorku. Z každého krdla sa odoberajú dve súhrnné vzorky, ako je opísané v treťom až šiestom pododseku:

V systémoch využívajúcich pásy alebo škrabky by tieto mali byť v prevádzke pred vykonaním odberu v deň odberu vzoriek.

V systémoch s využitím deflektorov pod kliečkami a škrabiek sa zozbiera združený trus, ktorý sa usadil na škrabke po ukončení prevádzky.

V systémoch využívajúcich stupňovité kliečky bez systému pásov alebo škrabiek je potrebné zozbierať združený trus z hĺbkovej jamy.

Systém trusového pásu: združený trusový materiál sa zozbiera z koncov pásového zariadenia.

2.2.2.2. Úradný odber vzoriek

a) Rutinný odber vzoriek sa vykoná spôsobom opísaným v bode 2.2.2.1.

b) Potvrdzujúci odber vzoriek po zistení príslušnej salmonely z odberu v liahni sa vykonáva tak, ako je opísané v bode 2.2.2.1. Dodatočné vzorky sa môžu odobrať na účely možného testovania bakteriostatík alebo bakteriálnych rastových inhibítorov takto: operence sa odoberú náhodne v rámci každej budovy na chov operencov na farme, obvykle do päť operencov z jednej budovy, pokiaľ sa príslušný orgán nedomnieva, že je nevyhnutné odobrať vzorku z väčšieho počtu operencov. Ak sa zdroj infekcie nepotvrdí, vykoná sa testovanie bakteriostatík, alebo sa pred zrušením obmedzení obchodu vykoná nové bakteriologické testovanie na prítomnosť salmonely v krdli alebo jeho potomstve. Ak sa zistia bakteriostatiká alebo bakteriálne rastové inhibítory, nákaza salmonelou sa považuje za potvrdenú.

c) Podozrivé prípady

Vo výnimočných prípadoch, ak má príslušný orgán dôvody na spochybnenie výsledku (falošné pozitívne alebo negatívne výsledky), môže rozhodnúť o zopakovaní testovania v súlade s písmenom b).

3. SKÚMANIE VZORIEK

3.1. Príprava vzoriek

3.1.1. Vzorky z výstelky hniezd:

a) vložte do 1 litra pufovej peptónovej vody (PPV) zohriatej na izbovú teplotu a jemne zamiešajte;

b) pokračujte v kultivovaní vzorky použitím metódy detekcie uvedenej v odseku 3.2.

3.1.2. Vzorky z návlekov na nohy a prachu:

a) pár(-y) návlekov na nohy/ponožiek a vzorka prachu (látkový tampón) sa opatrne rozbalia, aby sa neuvolnil prichytený trusový alebo prachový materiál, a vložia sa do 225 ml PPV zohriatej na izbovú teplotu. Návleky na nohy/ponožky a látkový tampón sa úplne ponoria do PPV, aby bolo okolo vzorky dostatočné množstvo voľnej kvapaliny na migráciu salmonely zo vzorky, a preto, ak je to nevyhnutné, možno pridať viac PPV. Vzorky z návlekov na nohy a výteru pomocou látky sa pripravujú samostatne.

b) V prípade, že sa päť párov návlekov na nohy/ponožiek spojí do dvoch vzoriek, vložte každú súhrnnú vzorku do 225 ml PPV, alebo ak je to potrebné, do väčšieho množstva, aby bola vzorka úplne ponorená a aby okolo nej bolo dostatočné množstvo voľnej kvapaliny na migráciu salmonely zo vzorky.

c) Krúžte vzorkou, aby úplne nasiakla, a pokračujte v kultivovaní vzorky použitím metódy detekcie uvedenej v odseku 3.2.

3.1.3. Ostatné vzorky trusového materiálu:

- a) Vzorky trusu sa odoberú, dôkladne premiešajú a následne sa odoberie 25 gramov podvzorky na kultiváciu.
- b) 25 gramová podvzorka sa pridá do 225 ml PPV zahriatej na izbovú teplotu.
- c) V kultivácii vzorky pokračuje pomocou metódy detekcie uvedenej v odseku 3.2.

V prípade schválenia noriem ISO na prípravu príslušných vzoriek na účely zistenia salmonely sa uplatňujú tieto normy a nahrádzajú už uvedené ustanovenia o príprave vzoriek.

3.2. Metóda detekcie

Zistenie baktérií *Salmonella* spp. sa vykonáva podľa zmeny a doplnenia 1 normy EN/ISO 6579-2002/Amd1:2007. 'Mikrobiológia potravín a krmív – Horizontálna metóda na dôkaz baktérií rodu *Salmonella* – Zmena a doplnenie 1: Príloha D: Zisťovanie baktérií rodu *Salmonella* v truse zvierat a vo vzorkách v štádiu prvovýroby'.

Pokiaľ ide o vzorky z nálevkov na nohy, vzorky prachu a ostatné vzorky trusového materiálu uvedené v odseku 3.1, na ďalšiu kultiváciu je možné združiť obohacujúci roztok inkubovanej pufrovanej peptónovej vody. V tomto prípade inkubujte obe vzorky v pufrovanej peptónovej vode zvyčajným spôsobom. Vezmite 1 ml inkubovaného roztoku z každej vzorky a dôkladne premiešajte, potom vezmite 0,1 ml zmesi a naočkujte štítky MSRV zvyčajným spôsobom.

Po inkubácii netraste, nekrúžte ani inak nepohybujte vzorkami v PPV, pretože sa tým uvoľňujú inhibičné častice a znižuje následná izolácia v MSRV.

3.3. Sérotypový rozbor

Minimálne jeden izolát z každej pozitívnej vzorky sa podrobí rozboru podľa Kaufmannovej-Whiteovej schémy.

4. VÝSLEDKY A PODÁVANIE SPRÁV

Chovný krdel' sa pokladá za infikovaný na účely overenia dosiahnutia cieľa Spoločenstva, ak sa zistí prítomnosť príslušnej salmonely (iného druhu ako vakcinačné kmene) v jednej alebo vo viacerých vzorkách trusu (alebo ak existuje druhotné úradné potvrdenie v členskom štáte na príslušných vzorkách trusu alebo na vzorkách orgánov operencov), ktoré sa odoberali z farmy, a to aj vtedy, ak sa salmonela zistí iba vo vzorke prachu. To neplatí vo výnimočných prípadoch podozrivých chovných krdľov, keď sa úradným odberom vzoriek nepotvrdilo odhalenie salmonely na farme z iniciatívy prevádzkovateľa.

Na štatistické účely sa infikovaný krdel' počíta iba raz, bez ohľadu na to, ako často bola salmonela zistená v tomto krdli počas produkčného obdobia.

Podávanie správ zahŕňa:

- a) podrobný opis možností na realizáciu schémy odberu vzoriek a typov odobratých vzoriek, podľa vhodnosti;
 - b) počet v súčasnosti chovaných chovných krdľov a počet testovaných krdľov;
 - c) výsledky testovania;
 - d) objasnenie výsledkov, najmä výnimočných prípadov.“
-